

SZLAK HISTORYCZNY „WYDARZENIA WOJENNE 1945 ROKU”

Pod koniec II wojny światowej najcięższe walki w regionie Odry i Warty pozostawiły po sobie widoczne po dziś dzień blizny. Zapraszamy na transgraniczny szlak historyczny śladami wydarzeń z wiosny 1945 roku.

Anklam

31 stycznia 1945 r. pierwsze oddziały armii radzieckiej dotarły do Odry i tam się osadziły. Wzdłuż dzisiejszej rzeki granicznej doszło do ciężkich walk, które do końca kwietnia 1945 r. spowodowały niezliczone ofiary oraz poważne zniszczenia miast, wsi i infrastruktury.

Miejsca na szlaku historycznym „Wydarzenia wojenne 1945” w sposób obrazowy przybliżają dramatyczne wydarzenia z końca II wojny światowej. Należą do nich dawne więzienia i obozy, takie jak więzienie Sonnenburg w Słońsku, obóz jeniecki Oflag IIC Woldenberg w Dobiegniewie, więzienie Wehrmachtu w Anklam czy obóz zewnętrzny getta Theresienstadt w Wulkow.

Miejsca takie jak Klessin, Kienitz, Kostrzyn nad Odrą, Santok czy Seelow reprezentują ponadto najcięższe zniszczenia i boje, które przyniosły ogromne straty w związku z ostatnią wielką ofensywą radziecką w kierunku Berlina. Nazistowskie Niemcy ostatecznie skapitulowały 8 maja 1945 r. w Berlinie-Karlshorst.

Szlak historyczny Odra-Warta 1945 przypomina wydarzenia z tamtych dni i umożliwia frapujące obserwacje z różnych perspektyw.

PARTNERZY PROJEKTU

Miasto Seelow (Lead Partner)
Küstriner Straße 61, 15306 Seelow
www.seelow.de

Gmina Dobiegniew
ul. Obrońców Pokoju 24, 66-520 Dobiegniew
www.dobiegniew.pl

„Erinnerung verbindet” - „Pamięć łączy” w regionie nad Odrą i Wartą to polsko-niemiecka sieć transgranicznej turystyki edukacyjnej i turystyki pamięci. Pod przewodnictwem miasta Seelow marka turystyczna o tej samej nazwie łączy około 180 miejsc pamięci po obu stronach granicy, tworząc wieloperspektywny krajobraz pamięci. Odkryj wyjątkową historię regionu Odry i Warty.

WWW.PAMIEC-LACZY.EU

LIBERATION ROUTE EUROPE

Europejski kulturowy szlak wyzwolenia 1944-45

Liberation Route Europe to certyfikowany szlak kulturowy Rady Europy i projekt LRE Foundation. Szlak ten łączy ludzi, miejsca i wydarzenia w celu upamiętnienia wyzwolenia Europy spod okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej oraz refleksji nad długotrwałymi konsekwencjami i historią wojny z wykorzystaniem wielonarodowej i wieloaspektowej perspektywy. Dzięki setkom miejsc i historii w dziesięciu krajach europejskich szlak łączy najważniejsze regiony znajdujące się na drodze posuwania się wojsk koalicji antyhitlerowskiej w latach 1943-1945.

www.liberationroute.com

www.lre-poland.org

STOPKA REDAKCYJNA

Editing and layout:
ECCOFORT e.V., Albertinenstr. 1, 13086 Berlin, www.eccofort.eu

Images: map ©ECCOFORT e.V.; Tło mapy ©Printmaps.net/OSM-Contributors; Tytuł i Wewnątrz: ©Gmina Santok

Projekt „Wspólna pamięć, rozszerzenie niemiecko-polskiej ścieżki historycznej wydarzeń wojennych 1945 r.” został dofinansowany z Funduszu Małych Projektów (FMP) 2021-2027 Euroregionu PRO EUROPA VIADRINA w ramach Programu Współpracy INTERREG VI A Brandenburgia-Polska 2021-2027.

Podróż przez
wyjątkową historię
polsko-niemieckiego
pogranicza nad Odrą i Wartą

Szlak historyczny
„Wydarzenia wojenne
1945 roku”

DAWNA LINIA NOTECI W SANTOKU

Kamienne świadectwa końca
wojny w 1945 roku

Stacja Liberation Route Europe

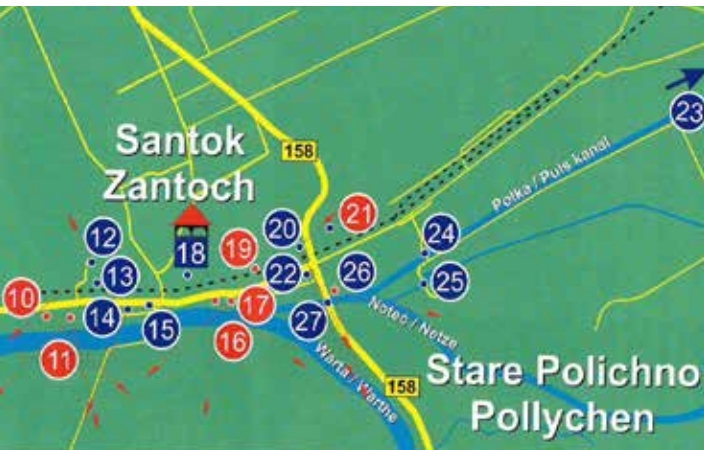
www.pamiec-laczy.eu

DAWNA LINIA NOTECI W SANTOKU

Kamienne świadectwa końca wojny w 1945 r.

Ruiny dawnej pozycji sieciowej w Santoku są niemyymi świadkami dramatycznych zmian, jakie zaszły w Europie w 1945 roku. Stanowią one poruszające przypomnienie wojny, ucieczki i nowego początku – a także tego, jak kruche mogą być pokój i wolność w Europie.

Dawna linia Noteci w Santoku

Schron Regelbau B1/5a – tablica informacyjna

Miejsce, gdzie dziś rzeka Noteć wpada do Warty, w styczniu 1945 r. znajdowało się w centrum wydarzeń światowej historii. Resztki umocnień w Santoku są nie tylko pozostałościami wojskowymi, ale także przestrogą dla przyszłych pokoleń, przypominającą o końcu II wojny światowej i głębokich przemianach w Europie.

Koniec „domku z kart”

12 stycznia 1945 r. wraz z radziecką „operacją wiślańsko-odrzańską” rozpoczęła się kolejna decydująca ofensywa w kierunku Berlina. Niemiecki Wehrmacht, który liczył około 450 000 żołnierzy, stanął w obliczu przewagi liczebnej 2,2 miliona żołnierzy Armii Czerwonej, próbował powstrzymać natarcie na umocnionych liniach, takich jak Wał Pomorski i Linia Odra-Warta.

Santok pełnił rolę strategicznego przyczółka u zbiegu Warty i Noteci. Masywne betonowe bunkry miały zabezpieczać przeprawę przez rzeki. Jednak wojska radzieckie wykorzystywały swoją ogromną mobilność, omijając umocnione pozycje lub niszcząc je bezpośrednim ostrzałem nowoczesnej artylerii. Pod koniec stycznia 1945 r. Santok upadł wraz z szeregiem innych pozycji obronnych. Niemiecka linia frontu wschodniego załamała się, jak przewidział niemiecki generał Guderian, jak „domek z kart”.

W ten sposób Santok stał się jednym z etapów „szlaku wyzwolenia” spod nazistowskiej tyranii. Drogi, która doprowadziła również do wyzwolenia obozów zagłady, takich jak Auschwitz, i ujawniła światu okrucieństwo i grozę nazistowskich rządów.

Jednocześnie przełom militarny wiązał się z ogromnym cierpieniem ludzkim - miliony niemieckich cywilów uciekało na zachód. Następujące po tym „przesunięcie Polski na zachód” doprowadziło do niemal całkowitej wymiany ludności. Duża część umocnień Linii Noteci została wysadzona po zakończeniu wojny przez saperów Ludowego Wojska Polskiego.

Przestroga dla Europy

Dzisiaj pozostałości schronów w Santoku są wpisane do ewidencji zabytków. Zachęcają one do refleksji nad wspólną historią Europy, np. wzdłuż szlaku fortyfikacji. Odkryj prawie całkowicie zachowane obiekty, takie jak schron Obiekt 19 lub potężne betonowe bloki wysadzonych umocnień.

Odwiedź Santok i poznaj historię w miejscu, w którym się wydarzyła – jako część trasy, która przypomina nam, jak cenne są pokój i wolność w Europie.

Schron B1/5a w Santoku

Schron B1/1a w Santoku

Kontakt

Urząd Gminy Santok
ul. Gorzowska 59
66-431 Santok
tel. 0048 95 728 75 19
<https://santok.pl>

